

Libelle, vervolg op volgende pagina

De hele wereld reisde ze rond, wordt ze gewoon thuis geveeld door een huis-tuin-en-keuken bacterie. Maar Erica Terpstra (73) is bijna volledig genezen en heeft het liever over wat wél goed gaat. Na twee jaar is ze na hard werken eindelijk back on track: "Revalideren is topsport."

Foto: Caspar Pieters. Fotografie: Emiel Franken

Ze oogt kwetsbaar, zoals Erica Terpstra het zaaltje binnenkomt waar dit interview plaatsvindt. We zijn in het Scheveningse Kurhaus, ze woont hier vlakbij. Ze loopt met wandelstokken, het gaat langzaam en voorzichtig. Maar: het gaat. Voor een nieuw seizoen van het populaire tv-programma *Erica op reis* voor omroep MAX is ze – stokken of geen stokken – alweer twee keer de aardbol overgevlogen; naar Hong Kong en Suriname. Met wat extra assistentie, maar toch. Binnen twee maanden verwacht ze het zonder hulpmiddelen te kunnen stellen. "Dan loop ik weer helemaal los. Nu is dat nog wat te vermoeden, maar het ergste is achter de rug. Ik ben weer in the winning mood."

Kantje boord

Eind 2014, met Kerstmis, ging het mis. Een bacteriële infectie aan haar been werd haar bijna fataal. "Op mijn reizen doe ik wat iedereen afraadt zo'n beetje standaard wél: ik raak alles aan, stop alles in m'n mond. Nooit – even afkloppen – is er iets vervelends gebeurd. Kom ik thuis, word ik geveeld door een huis-tuin-en-keuken bacterie. Het was kantje boord, met alles erop en eraan: reanimatie, coma, operaties, intensive care. En een rolstoel. Ik heb zelfs opnieuw moeten leren lopen." Zoals ze ruim anderhalf jaar aan besognes in een paar zinnen opsomt en naar boven afrondt, dat is de typische glas-halvolmentaliteit die heel Nederland van haar kent. Veel superlatieven die stuk voor stuk met nadruk worden uitgesproken. Vraag haar ("En zeg alsjeblieft je, geen u") of het lastig was om optimistisch te blijven, en ze begint al gauw over de fantastisch lieve berichtjes die ze kreeg van volstrekt onbekenden, en hoeveel steun ze daaraan had. Vraag haar of er momenten waren dat ze bang was dat ze

het niet zou redden, en het antwoord gaat over hoe ongelooflijk veel mazzel je hebt om te leven in een land als Nederland en hoeveel bewondering ze heeft voor de mensen die haar verpleegden. Vraag haar of revalideren zwaar is, en ze vertelt hoeveel respect ze heeft voor de mensen in het militair revalidatiecentrum waar ze verbleef. "Jongens die terugkeerden uit Afghanistan. Ernstig gewond en zo loyaal." Terp, zo noemden ze haar daar.

Nooit meer in tutu

Ze gaat liever niet in detail in op wat de bacterie precies heeft aangericht. "Hij vrat m'n been op en toen volgde er nog meer malheur, maar ik ga hier geen medisch wachtkamerverslag van maken." Met een rollende lach: "Ik kan nooit meer een tutuutje aan, wat vind je daarvan?" Natuurlijk heeft ze het zwaar gehad, vertelt ze later in het gesprek. "Het was niet zozeer een specifiek moment waarop ik het weer zag zitten, het was eerder een proces. Vooral omdat het zo moeizaam ging. Die

'Als zoiets je overkomt, ben je kwetsbaar en klein. Dat is goed om te beseffen'

eerste keer dat ik weer los kon lopen, nog tussen twee leggers maar zonder rollator, dat was fantastisch. Ik dacht: nou gaat het goed. Morgen worden het twee stappen. Ja, jongen... Natuurlijk houd je er rekening mee dat het niet lukt. Dat dit is waar je vanaf nu inhoud aan zal moeten geven. Er zijn zo veel mensen die dat overkomt en die dan toch de kracht hebben om nieuw perspectief te cre-

INTERVIEW

eren voor zichzelf. Ik heb daar serieus over nagedacht." Het is de tweede keer in het gesprek dat ze even stilvalt. De eerste keer is als ze vertelt over haar zoons en over een neef en nicht in Doen, die haar elke dag opzochten: "Zes maanden lang, iedere avond, hebben ze met mij gelopen, iedere dag een stapje verder. Grandioos, ja. Als zij dat niet hadden gedaan, had ik nu echt nog in een rolstoel gezeten. Ik voelde een ontzettende angst. Heel merkwaardig, ik durfde niks meer. Als dan iemand tegen je zegt: ik kom je helpen, dan is dat die steun die je nodig hebt. Daar ben ik nog emotioneel en geroerd door. Dat zeg ik ook iedere keer: Harrold en Mimi hebben er

"SOMS IS EEN Goere grap BETER DAN WAT VOOR DIEP GESPREK DAN OOK"

samen met mijn zoons Roderik en Wouter voor gezorgd dat ik weer kan lopen. Dat ik weer kan reizen. Dat ik alles weer kan doen. Dat ik weer de regie heb over mijn eigen leven..." Als ze zichzelf heeft herpakt: "Dat is mooi."

Waarin zat precies de angst? "In het koppie. Ik was bang om te vallen, denk ik. Ik weet het niet precies. Paniekaanvallen waren het. Misschien kwam het ook door de medicijnen en alles wat ik heb meegemaakt. Je raakt behoorlijk van slag."

Je hebt op Olympisch niveau gesport. Kwam tijdens je revalidatie die mentaliteit weer opzetten? "Absoluut, daar heb ik veel aan gehad. Revalideren is topsport. Ik train met een personal trainer, een leuke jongen. Dan gaan we lopen op de Moervaart en boksen. Zo leuk. Ik bak er niks van, maar het is goed voor je stabiliteit, evenwicht en uithoudingsvermogen. Af en toe moet-ie zeggen: 'Hé Terp, beetje langzamer, niet te veel ineens.' Ik heb mazzel gehad dat ik in mijn herstelperiode een paar leuke en goede mensen ben tegengekomen. Als je in een dip zit, hebben ze een open oog en oor. Ze zijn niet alleen verpleger, maar eigenlijk ook psycholoog. En soms is een goeie grap beter dan wat voor diep gesprek dan ook. Als zoiets je overkomt, maakt het niet uit of je toevallig een bekende naam hebt. Je bent kwetsbaar en klein. En dat is wel eens goed om te beseffen."

Je bent heel spiritueel. Heb je duiding proberen te geven aan wat je hebt doorgemaakt? "Ik heb me nooit afgevraagd: waarom overkomt mij dit? Het is zoals het is. Ik had een prachtig blessurevrij leven gehad, tot dat moment. Ik denk dat het leven zei: nu zullen we het eens even in balans brengen. Maar goed, het is godzijdank achter de rug."

Billen wassen

Wat ze ook weer heeft opgepakt, is haar ambassadeurschap voor het Lilliane Fonds, een Nederlandse organisatie die gehandicapte kinderen in ontwikkelingslanden onder-

steunt en stimuleert om volwaardig mee te doen.

Als je zelf zo lang aan bed gekluisterd bent geweest, vereenzelvig je je dan extra met deze kinderen? "Absoluut. Ik heb me in mijn tijd in de Tweede Kamer altijd ingezet voor kwetsbare mensen. En ik heb steeds geprobeerd me daarin te verdiepen. In vakanties ging ik bijvoorbeeld werken in een Instituut voor mensen met een handicap, om het van binnenuit te leren kennen. Grote opwinding als ze dan merkten dat het Tweede Kamerlid niet te beroerd was om de handen uit de mouwen te steken en billen te wassen. Ik ben er trots op dat ik bij iedere gehandicapten- en verpleeginstelling te horen kreeg: 'Als jij uit de politiek gaat, mag je bij ons komen werken.' Schaterlacht: "Dat is toch mooi!"

Hoe kwam je in aanraking met het Lilliane Fonds? "Ik ben na mijn Kamerlidmaatschap door diverse goede doelen-organisaties benaderd. Er zijn er maar een paar waarmee ik in zee ben gegaan. Ik wil m'n hand in het vuur kunnen steken voor zo'n club, want je verbindt er wel je naam aan. Een paar keer heb ik onaangekondigd projecten bezocht die door het Lilliane Fonds ondersteund worden, zoals toen ik een keer toevallig in Sri Lanka was. Ik mocht met iedereen praten en zag dat ze echt het kind centraal stellen. Dat overtuigde mij ervan dat dit een steengoede organisatie is."

Erica vertelt over het meisje Amasha dat ze in Sri Lanka ontmoette. "Ze heeft het syndroom van Down. In een ontwikkelingsland ben je met zo'n handicap nergens. Heb je mazzel, dan draai je een beetje mee met het gezin. Heb je geen mazzel, dan word je weggestopt en leid je een volstrekt triest en geïsoleerd leven. Dankzij het Lilliane Fonds kan Amasha naar school en leert ze lezen en schrijven. Ze blijkt een topkind te zijn, intelligent en vrolijk. In haar klas, op een speciale school, is ze de aanjager. Ineens heeft ze

weer toekomst." Lachend: "Toen ik haar vroeg wat ze wil worden, zei ze: president." Het Lilliane Fonds geeft jaarlijks ruim 90.000 kinderen hulp op maat, aldus Erica. "Ik vind het fantastisch dat ik daar een bijdrage aan kan leveren. Mijn eigen ervaringen de afgelopen twee jaar hebben dat gevoel verdiept. Ik besef beter hoeveel mensen ook iets mee maken en steun krijgen."

Arm om je schouder

Dankbaarheid moet je doorgeven, aldus Erica. "Dat was een opdracht die ik van m'n vader kreeg als achtjarig meisje. Later heb ik dat teruggelezen in boeddhistische boeken - waarvan ik zeker weet dat hij ze nooit heeft ingekeken. Als je gelukkig bent, moet je proberen dat diezelfde dag nog door te geven aan een ander. Al is het maar door je arm om lemands schouder te slaan, of een knipoog te geven. Daar kun je zelfs als achtjarige wat mee. Ik heb mijn hele leven geprobeerd om zo te handelen en die aandrang voel ik momenteel nog veel sterker."

"Hoe vaak hoor je niet: later, als ik gepensioneerd ben... Doe het nu!"

Dat ze, na alle carrières die ze al gehad heeft, nu als zeventig-plusser een mooi reisprogramma mag maken, noemt ze een cadeautje. "De eerstvolgende reis staat gepland voor volgende week: Myanmar, een land dat al lang op mijn bucket list staat. Zonde dat ik er maar een dag of tien ben. Maar dat heb ik in elk land dat ik bezoek. Ik word gedreven door nieuwsgierigheid. Ik lees me in over de cultuur, de gewoonten en ceremonies. En daarna ben ik benieuwd naar hoe het zal voelen."

Erica denkt tijdens haar reizen vaak aan haar moeder, vertelde ze in een eerder interview. Toen die zeventig jaar werd, gaven Erica en haar broer en zus haar een reis naar Indone-

sië cadeau. Een trip down memory lane, want het gezin had daar lang geleden een paar jaar gewoond. Haar moeder was, net als Erica dit op reizen. "Tijdens elke reis zijn er wel momenten waarop ik even oerhoog rijk naar de hemel en zeg: hé, mom, ste je dat?"

Je zei eens: ik ben van plan een piepjonge zeventiger te zijn. Ben je daarin geslaagd, of is dit een lastige fase om daar een uitspraak over te doen?

Resoluut: "Nee, nee, die moeilijke fase is voorbij. Dat ik niet in een rolstoel zit en dit soort reizen mag maken, is een wonder. Het geeft me vleugels. Ik kijk naar het nu, dat hoort ook bij mijn levensfilosofie. Ik ben dankbaar dat ik kan zeggen: ik ben piepjonge tachtigers en stouweke veertigers. Ik denk dat ik toch het dichtst bij die piepjonge tachtiger zit." En dan: "Je vroeg met of ik duiding heb kunnen geven aan wat me is overkomen. Misschien dit: als je ergens van droomt, doe het nu. Hoe vaak hoor je niet: later, als ik gepensioneerd ben... Nee, doe het nu! Morgen kun je afhankelijk van anderen zijn. Je bent zo leersbaar."

Dan is het gesprek ten einde. Erica pakt haar wandelstokken en komt overvloedig. Ze was Olympisch zwemster, ze was journaliste, ze was docent Nederlands, ze zat ze jaar lang in de Tweede Kamer, ze was staatssecretaris, ze was voorzitter van sportorganisatie NOC*NSF. Volgende week vliegt ze naar Myanmar, waar ze al zo lang zo graag naartoe wil. Met stokken, maar ze gaat. En geniet en zal er o.

Over Erica

Erica Jorntjes (51 jaar, 1943) won in de jaren zestig de gouden Olympische ring en werd vierde op de Nederlandse Olympische spelen. In 1977 kwam ze voor de WVO in de Tweede Kamer, onder premier Koopman-de Nijver. Van 2008 tot 2010 was ze eerste vice-voorzitter van de NOC*NSF.

Na pensionering zit Erica op reis. Erica heeft de laatste jaren onder meer het Ministerie van Omgeving en de Tweede Kamer van de Nederlandse Landbouw. Sinds de scheiding van de vader van haar dochter Wouter en haar is ze enige, ze heeft twee kleinkinderen.

